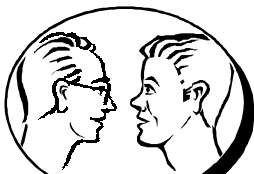

PRISUTVIKLING PÅ KRAFTFØR I NORGE

GENERELT

RAPPORT-TITTEL

PRISUTVIKLING PÅ KRAFTFÔR I NORGE

RAPPORTNUMMER	010/34	PROSJEKTNUMMER	010
UTGIVER	RUBIN	DATO	Juli 1994

UTFØRENDE INSTITUSJONER

Det Norske Veritas Industri Norge A/S

Postboks 3765 Granåsli
7002 Trondheim

Kontaktperson: Harald Sollie

SAMMENDRAG OG KONKLUSJONER

Hensikten med prosjektet har vært å forutse virkningen av fremtidige internasjonale handelsavtaler for å vurdere om ensilasje vil ha noen fremtid som landbruksfôr. Dette er gjort ved å vurdere fremtidig prisutvikling for konkurrerende råstoff, dvs. soya- og sildemel. Siden kraftfôravgiften på ensilasjekonsentrat bare er 1/3 av avgiften på de konkurrerende råvarer, er det idag lønnsomt å bruke ensilasjekonsentrat til landbruksfôr. Pga. GATT-avtalen og Norges tilpasning til EØS/EU, er kraftfôravgiften iferd med å minske. Dette fører til at lønnsomheten ved å benytte ensilasje reduseres. På den annen side synes verdensmarkedsprisen (VM-prisen) for proteinvarer å øke, hvilket vil bedre lønnsomheten for ensilasje.

Prosjektet klarlegger disse faktorene og beskriver samtidig dagens system for prissetting av fôrvarer til landbruket. Man har ikke sett spesifikt på hva et EU-medlemsskap vil ha å si for prisutviklingen, men konsentrert seg om GATT-avtalen og interne landbrukspolitiske forhold mht. kraftfôr av animalsk opprinnelse (bl.a. sildemel).

Prisen fastsettes i jordbruksforhandlingene, og prinsippet er at den skal ligge på et høyt nok nivå til at den gir grunnlag for lønnsom produksjon av gras i kornsvake områder.

I hht. "Uruguay-runden" i GATT-avtalen, som nå er ratifisert av medlemslandene, skal kraftfôravgiften (differansen mellom norsk pris og VM-prisen) for protein- og karbohydratkraftfôr omgjøres til tollvern, og denne skal nedbygges med 30% over en periode på 6 år. Sannsynligvis vil neste forhandlingsrunde inneholde krav om ytterligere nedbygging. Den samme avtalen inneholder også et krav om at eksportlandene må bygge ned sine eksportsubsidier (eksportrestitusjon) for fôrkorn. Beregninger gjort av OECD viser at VM-prisen på fôrkorn sannsynligvis vil stige med opp mot 20% i åra framover.

Beregninger basert på disse to elementer viser en netto-reduksjon av soyamelprisen på under 5% i forhold til dagens. Dette tilsvarer 40-50 øre pr. kg protein, dvs. en forholdsvis beskjeden reduksjon.

Sildemel er visstnok ikke spesifikt omtalt i GATT-avtalen. Uoffisielle signaler indikerer imidlertid at norske landbruksmyndigheter vil fjerne avgiften på sildemel i nær framtid, hvilket vil redusere prisen på sildemel med rundt 50%. Selvom VM-prisen skulle stige med 20% vil likevel totaleffekten være dramatisk.

Stiftelsen RUBIN
Pirsenteret, Brattøra Telefon 73 51 82 15
7005 Trondheim Telefax 73 51 70 84

STIFTELSEN
RUBIN
Resirkulering og utnyttelse av
organiske biprodukter i Norge

TEKNISK RAPPORT

STIFTELSEN RUBIN

PRISUTVIKLING KRAFTFOR

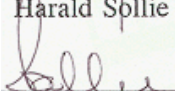
RAPPORT NR. 93-3703 DEL B

DET NORSKE VERITAS INDUSTRI NORGE AS

Teknisk Rapport

Dato 10.02.1994	Avd. 927	Prosjekt nr. 92703248
Godkjent av Aage Heie 		
Klient, Oppdragsgiver Stiftelsen RUBIN	Klient ref. Ø.Bækken	Rapporttype Utredning
Sammendrag Brukt som bestandel i kraftfôr til husdyr, må ensilert proteinkonsentrat framstilt av biprodukter fra fiskeri og oppdrettsnæring være konkurransedyktig med andre proteinråstoffer som f.eks. soya- og sildemel. Samtidig er produsentene av ensilasjekonsentrat avhengig av å kunne drive med lønnsomhet. Prisen på kraftfôr i Norge har gjennom de seinere år blitt redusert med omlag 15-20%, en utvikling som næringen, bl.a. grunnet GATT-forhandlinger og norsk søknad om medlemsskap i EU, frykter vil fortsette og dermed sette gjenvinning av denne type produkter i fare. Det synes imidlertid klart at resultatet av "Uruguayrunden" i GATT alene ikke innebærer noen dramatisk prisreduksjon på kraftfôr ved salg til norske tilvirkere. Heller ikke forhandlingene med EU bør tillegges vesentlig betydning på kort sikt. Av avgjørende betydning for prisutviklingen er derimot den til enhver tid førende landbrukspolitik, og denne er igjen avhengig av konstallasjonen i Stortinget. Hva prisen på norsk kraftfor vil være omkring tusenårsskiftet, synes derfor umulig å ha noen sikker formening om det må overlates til framtiden å vise.		

Rapportnr. 93 – 3703 Del B	Emnegruppe Organiske biprodukter	
Rapporttittel PRISUTVIKLING KRAFTFÔR		
Utført av Harald Sollie 		
Verifisert av		
Dato for siste revisjon 10.02.1994	Rev.nr. 01	Antall sider 11

4 Indekseringstermer

Kraftfôr
Biprodukter fra fiskeri og oppdrett
Gjenvinning
Marked

Det Norske Veritas Industri Norge AS Seksjon for miljørådgivning

Ingvald Ystgaards vei 15, Postboks 3765 Granåslia, 7002 Trondheim.
Telefon: 07917500. Telefax: 07917560 el. 914782.
Foretaksnr.: 834763052

INNHOLDSFORTEGNELSE

1. INNLEDNING	2
2. PRISDANNELSE.....	2
2.1 ELEMENTER I OPPBYGGINGEN	2
2.2 KRAFTFÔRAVGIFTENS STØRRELSE.....	4
2.3 PRISUTVIKLINGEN PÅ SOYA- OG SILDEMEL I NORGE.....	4
2.4 PRISUTVIKLINGEN I DANMARK OG SVERIGE	5
2.4.1 Danmark.....	5
2.4.2 Sverige.....	6
3. FORVENTET UTVIKLING MOT ÅR 2000	6
3.1 VERDENSMARKEDETS PRIS	6
3.2 PRISEN PÅ PROTEINKRAFTFÔR.....	6
3.2.1 GATT.....	7
3.2.2 Beskyttelse av norsk kornproduksjon.....	7
3.2.3 EU	7
4. OPPSUMMERING / KONKLUSJON	8
4.1 FORUTSETNINGER	8
4.2 SLUTNINGER	8
4.2.1 Prisutvikling for soyamel.....	8
4.2.2 Prisutvikling for sfidemel.....	9
4.3 KONKLUSJON	9
5. REFERANSER	10

1. INNLEDNING

Stiftelsen RUBIN arbeider for å oppnå en større grad av gjenvinning og en mer verdifull utnyttelse av organiske biprodukter og slik bidra til å redusere de miljøproblemer som disse produktene representerer.

Gjenvinning av organiske biprodukter til fôr er sett på som en høyverdig utnyttelse av en ressurs som hvis den ikke gjenvinnes, representerer et alvorlig miljøproblem. RUBIN har derfor satset sterkt på en økt grad av gjenvinning av organiske biprodukter fra fiskeri- og oppdrettsnæring, ved produksjon av et verdifullt proteinkonsentrat av ensilerte biprodukter.

Brukt som bestandel i kraftfôr til husdyr, må ensilert proteinkonsentrat være konkurransedyktig på pris sammenlignet med andre, mer tradisjonelle proteinråstoffer som f.eks. soya- og sildemel. Samtidig er næringen, produsentene av ensilasjekonsentratet, avhengig av en viss pris for å kunne drive med lønnsomhet. Markedsverdien av ensilasjekonsentrat regnet pr. kg protein er idag ca. 50 til 60 % av prisen på soyamel og under 50 % av prisen på sildemelprotein, når dette brukes som fôr til husdyr.

Som et resultat av de siste 3 års jordbruksforhandlinger, har prisen på kraftfôr i Norge blitt redusert med omlag 15 til 20%. En utvikling som bla. grunnet "Uruguay-runden" i GATT og en norsk tilpasning til EØS/EU, forventes å fortsette i årene framover.

Hva prisen på proteinkraftfôr vil være om 6 til 10 år er vanskelig å ha en sikker formening om, til det er det for mange usikre variable å forholde seg til. For om mulig å kunne danne seg et bilde av antatt framtidig utvikling, har RUBIN engasjert Det Norske Veritas Industri Norge AS som gjennom en studie av prisutviklingen fra 1988 og fram til i dag, og en sammenligning av denne i Norge, Sverige og Danmark, vil forsøke og beskrive en antatt mulig utvikling fram mot tusenårsskiftet.

2. PRISDANNELSE

2.1 Elementer i oppbyggingen

Prisen på norsk kraftfôr (her ment råvarer til bruk ved produksjon av husdyrfôr) er bygd opp av følgende elementer; verdensmarkedets pris (VM-pris), frakt og assurance, kraftfôravgift og Statkorns driftskostnader. Dette er vist i figur 2.1.

Fig. 2. I Elementer i oppbyggingen av innenlands kraftfôrpris ved salg til grossist.

= PRIS VED SALG TIL GROSSIST (KRAFTFÔRPRODUSENT)
+ DRIFTSKOSTNADER
= MÅLPRIS
+ KRAFTFÔRAVGIFT
= COST, INSURANCE AND FRIGHT STAVANGER
+ FRAKT OG ASSURANSE
VM - PRIS

Prisen for norskprodusert korn ved levering til Statkorn (grunnprisen) fastsettes i jordbruksforhandlingene. I Statkorn blir prisen for det norskproduserte kornet skrevet ned til VM-pris som er prisen knyttet til definerte steder på kontinentet. Inkludert eventuelle fraktkostnader gir dette prisen for kornet brukt til kraftfôr *Cif-Stavanger*, som er landets største importhavn for korn og kornprodukter. Dette gjøres for at det ved salg til mølle i prinsippet ikke skal være noen forskjell på om kornet er av norsk eller utenlandsk opprinnelse.

I jordbruksforhandlingene fastsettes også målprisen for de ulike kraftfôrgrupper (*proteinkraftfôr* s.s. sildemel, soyamel og maisgluten, *karbohydratkraftfôr* s.s. bygg og havre, samt *fettholdig kraftfôr*) ved salg til grossist (kraftfôrtilvirker), mens Statkorn fastsetter målprisen for de enkelte fôrslag innen hver av gruppene. Målprisens størrelse er avhengig av en rekke politisk funderte beslutninger, bl.a. disse er:

- For ikke å favorisere husdyrprodusenter som dyrker eget korn og som derfor kan bruke dette i egen produksjon, skal kraftfôrprisen ligge under prisen på korn fra produsent.
- Prisen på kraftfôr må ligge såvidt høyt at den danner grunnlag for en rimelig verdiskapning i kornsvake områder der fôrproduksjonen domineres av gras og andre grønnfôrvekster. Hvis prisen på kraftfôret blir svært lav, vil lønnsomheten ved produksjon av gras synke tilsvarende (en utvikling som til en viss grad kan kompenseres v.h.a. andre virkemidler).
- Prisen på korn og kraftfôr sees i sammenheng med den kanaliseringspolitikken som har vært ført til nå; korn skal dyrkes på Østlandet og flatbygdene forøvrig, mens melk og kjøtt skal produseres andre steder.

Når målprisen er bestemt vil differansen mellom denne og verdien *Cif-Stavanger*, dekkes inn ved at det på *Cif*-prisen legges en avgift (kraftfôravgift).

For å komme fram til pris ved salg til kraftfôrtilvirker, legges Statkorns driftskostnader til målprisen. Disse kostnadene er: lager- og kapitalkostnader, administrasjon, frakter, silogantier, havneutgifter, samt lossekostnader.

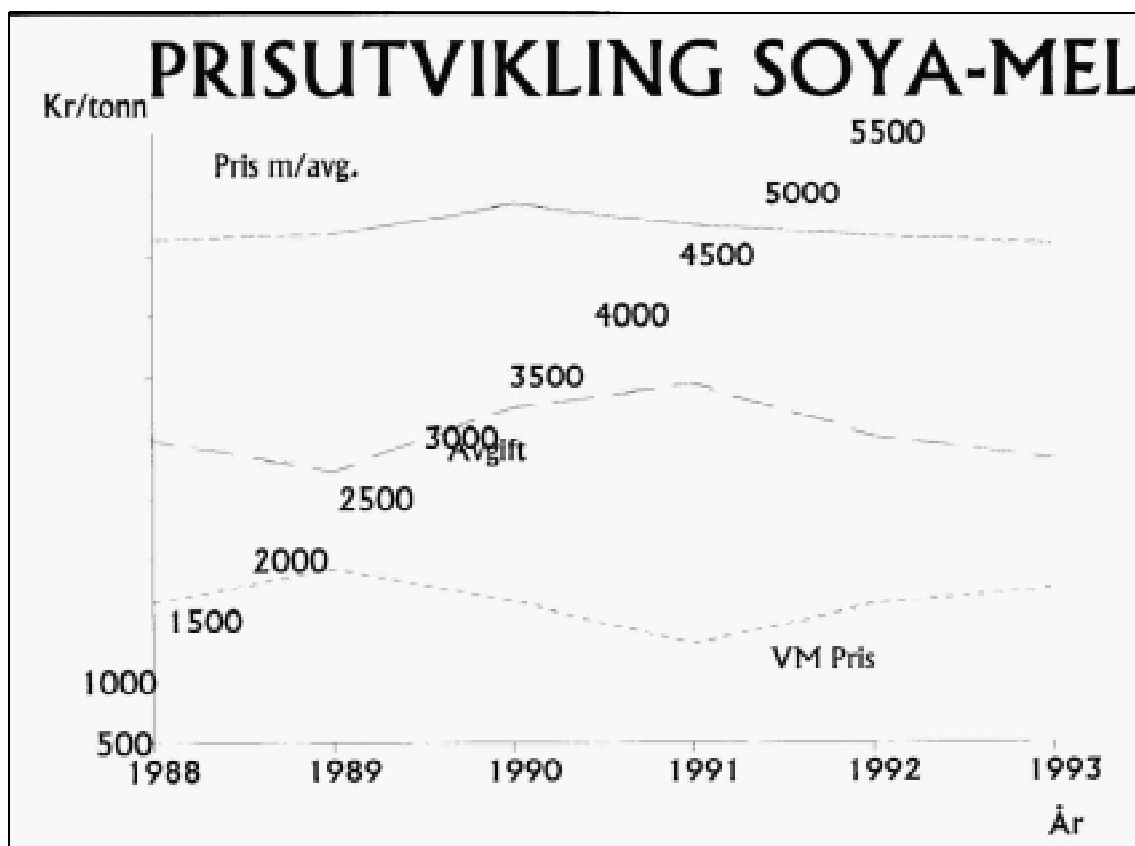
2.2 Kraftfôravgiftens størrelse

Kraftfôravgiftens størrelse er til enhver tid avhengig av differansen mellom fastsatt målpris og VM-pris for det enkelte fôrslag. Hvis VM-prisen stiger og/eller målprisen faller, vil avgiften avta.

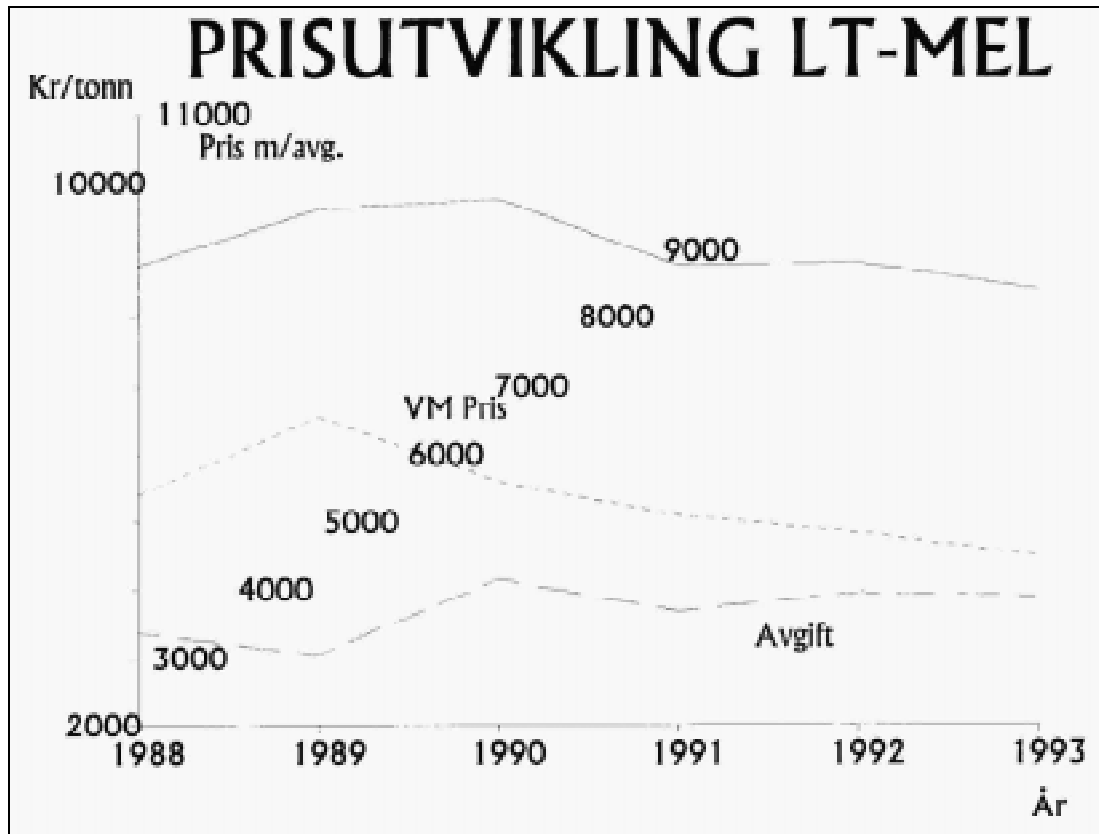
2.3 Prisutviklingen på soya- og sildemel i Norge

Prisen på norsk kraftfôr ved salg til tilvirker har de seinere år som følge av en reduksjon av målprisen, gått noe ned. Mesteparten av nedgangen er imidlertid tatt over karbohydratfôret. Prisutviklingen for soyamel og sildemel av LT-kvalitet fra 1988 og fram til idag, er vist i figurene

2.1 og 2.2. Alle beløp pr. 1.7 /1/.

Figur 1 Prisen på soyamel ved salg til grossist i Norge. Utviklingstrekk fra 1988 til 1993

Figur 2 Prisen på LT-mel ved salg til grossist i Norge. Utviklingstrekk fra 1988 til 1993

Statkorn opplyser at de oppgitte avgiftssatser inkluderer Statkorns drifts- og administrasjonskostnader. I gjennomsnitt for alle vareslag er disse i 1992 beregnet til kr 212 pr. tonn. VM-pris er her lik prisen Cif Stavanger. For sildemel av LT-kvalitet er prisen (inkl. avgift) pr. 1.7.93 oppgitt til kr 8.428 pr. tonn, mens den for soyamel er kr 4.601.

Prisutviklingen for fôrmel-kvalitet, som brukes i husdyrfôrproduksjon, har i grove trekk fulgt de samme tendenser som for LT-kvalitet. Prisen inkl. avgift ligger på ca. kr. 7400 pr. tonn, dvs. ca. 1 kroner under LT-kvalitet pr. kg.

2.4 Prisutviklingen i Danmark og Sverige

Hverken Danmark eller Sverige har noe avgiftssystem på kraftfôr som i Norge. Det har vært gjort forsøk på å innhente opplysninger om inntakskost for soya- og sildemel hos flere kraftfôrprodusenter i Danmark og Sverige, uten at en har lyktes å få de ønskede opplysninger. Dette skyldes sannsynligvis at den enkelte tilvirker innen et deregulert marked ønsker å holde sine tilvirkningskostnader internt i virksomheten. Om prisdannelsen generelt i de to landene vet en følgende:

2.4.1 Danmark

Gjennom NORKORN /2/ har en fått opplyst at en i Danmark i dag opererer med følgende cirkapriser for følgende vareslag levert på "kai i Århus":

- Sildemel av LT-kvalitet: kr 4.000 /tonn
- Maisgluten ca. 65 % protein: kr 1.000 /tonn

Omregnet pr. kg protein gir dette:

- Sildemel av LT-kvalitet: kr 5,60 /kg protein
- Maisgluten: kr 1,54 /kg protein

I tillegg kommer anleggenes frakt og administrasjonskostnader for å hente varene hjem til anlegget.

2.4.2 Sverige

I Sverige er kornproduksjonen så godt som 100% deregulert. Det er ingen offisiell regulering hverken av prisen på korn eller kraftfôr. Markedet regulerer prisene og i denne sammenheng er verdensmarkedets pris av avgjørende betydning.

3. FORVENTET UTVIKLING MOT ÅR 2000

I "Stortingsproposisjon nr. 8 (1992-93) LANDBRUK I UTVIKLING" heter det bl.a.: "For å gjøre jordbruket mer robust må det gjennomføres tiltak for å redusere kostnadsnivået, bedre ressursbruken og øke verdiskapningen i sektoren. Naturgitte vilkår gjør at Norge trenger virkemidler for at store deler av produksjonen skal bli konkurransedyktig. **Det må likevel iverksettes tiltak som bidrar til et kostnadsnivå som ikke skiller seg vesentlig fra kostnadsnivået hos våre handelspartnere**". (Kap. 4.1.2 Redusert kostnadsnivå).

Videre (kap. 4.4.2 Pris og forbrukerpolitikken) heter det: "En gunstig prisutvikling på matvarer har betydning for fordelingspolitikken og for forbrukerne. Pris er også en viktig konkurransefaktor. Samtidig må den nasjonale landbrukspolitikken tilpasses det internasjonale handelspolitiske reformarbeidet. Prisutviklingen på matvarer i Norge kan ikke utvikle seg svært forskjellig fra utviklingen i våre naboland".

På denne bakgrunn og ut fra andre overordnede målformuleringer i proposisjonen, synes det som om norsk politikk har som mål over tid, å bygge ned det norske systemet med kraftfôravgift. Dette er i tråd med oppfatningen i markedet. Hvor langt en vil gå og over hvor lang tid, er imidlertid vanskelig å skulle tallfeste.

3.1 Verdensmarkedets pris

VM-prisen slik den noteres i dag, er en fiktiv, ikke entydig pris. Den henger bl.a. sammen med hvor den noteres, om noteringen skjer på spotmarkedet, og den avhenger av utbyrderlandets eksportrestitusjon. Det siste vil si i hvilken grad utbyrder ved hjelp av offentlige tilskudd har skrevet ned varens faktiske pris.

I det anbefalte forhandlingsresultatet i GATT (Uruguayrunden) ligger det inne at Norge m.a. må bygge ned systemet med kraftfôravgift og åpne for en begrenset import ("*certain access to the norwegian market limited to 5%*"). Samtidig må imidlertid eksportlandene bygge ned sine eksportsubsidier (eksportrestitusjon). Beregninger gjort av OECD /3/ viser at verdensmarkedets priser på fôrkorn sannsynligvis vil stige opp mot 20 % i åra framover.

3.2 Prisen på proteinkraftfôr

Det omsettes i dag sildemel av såvel norsk som sør-amerikansk opprinnelse. Markedsverdien av norsk produsert sildemel er høyere enn for sør-amerikansk og en kan regne med en relativ

"høy" VM-pris også i tida framover (kfr. dansk notering for mel av LT-kvalitet som omtrent tilsvarer norsk pris eks. avgift). Uoffisielle signaler indikerer at avgiften på proteinkraftfôr av animalsk opprinnelse (herunder sildemel), vil kunne bortfalle i nær framtid, men da fulgt av en begrensning på hvilke mengder som kan inngå i de ulike kraftfôrblandinger.

For proteinkraftfôr generelt vil utviklingen framover påvirkes av resultatet i GATT-forhandlingene og den til enhver tid førende landbrukspolitik spesielt, og Norges tilnærming til Europa generelt.

3.2.1 GATT

Innenfor det anbefalte forslag av "Uruguayrunden" i forhandlingene i GATT (avtalen er p.t. ikke ratifisert av det enkelte medlemsland), ligger det inne at dagens importbeskyttelse skal omgjøres til tollvern. Fra den dato når ny avtale eventuelt gjøres gjeldende er Norge tilbudt at differansen mellom norsk pris (målpriis) og VM-pris skal tilsvare ny tollsats. For protein- og karbohydratkraftfôr skal tollvernet nedbygges med 30% over en periode på 6 år. En nedbygging som forventes slutført innen tusenårsskiftet. Selv om avtaleforslaget også inneholder andre elementer av betydning for prisdannelsen, er det problematikken rundt tollsatsene som i denne sammenheng betyr mest. Avtaleverket inneholder altså et tak for maksimalstørrelsen på tollbeskyttelsen.

Konsekvensen for eksportlandene ved at tollbeskyttelsen nedbygges med 30% vil sannsynligvis bli marginal, dvs. at nedbyggingen i seg selv ikke legger grunnlag for en økt eksport. I neste forhandlingsrunde vil det derfor høyst sannsynlig ligge inne krav om en ytterligere nedbygging.

3.2.2 Beskyttelse av norsk kornproduksjon

Samtidig som det er en utbredt holdning at kostnadseffektiviteten i norsk kornproduksjon må økes, er det et overordnet mål å beskytte kornproduksjonen. I første rekke er dette knyttet til framtidig matvaresikkerhet.

Å beskytte produksjonen innebærer samtidig at en sikrer avsetningen av de produkter som produseres. Dette betyr at en må legge ulike tollbegrensninger inn i prisen, bl.a. på proteinkraftfôr (for å hindre uønsket overforbruk av billig importvare på bekostning av norskprodusert).

Tollbegrensninger som her nevnt, vil måtte bli en del av den totale tollbeskyttelsen omtalt i kap. 3.2.1. Hvis kravet om skjerming av norsk kornproduksjon bortfaller, eller en finner å kunne forsvare denne med en lavere sats enn maksimalsatsen, vil tollbeskyttelsen kunne senkes ytterligere. Forutsatt at norske korndyrkere finner det forretningsmessig forsvarlig fortsatt å produsere korn, behøver tollbeskyttelsen i teorien ikke settes høyere enn at den gir et økonomisk incitament stort nok til at kraftfôrprodusentene bruker norskproduserte råvarer.

3.2.3 EU

I sine posisjoner i forhandlingene med EU om landbruket, har Norge inne et krav om å kunne beskytte kornproduksjonen med en høy tollsats over en lengre overgangsperiode. Hva forhandlingsresultatet blir, er høyst uvisst. Mer usikkert er det om Norge i det hele tatt blir medlem av det europeiske fellesskap.

4. OPPSUMMERING / KONKLUSJON

4.1 Forutsetninger

I det etterfølgende er følgende forutsetninger lagt til grunn for de beregninger og konklusjoner som trekkes.

- Anbefalt forslag fra "Uruguayrunden" i GATT ratifiseres og avtalen trer i kraft i løpet av de kommende 2 år (1.7.1995?).
- VM-prisen stiger med 20 % fram til år 2000 (nominelt) sett i forhold til dagens prisnivå.
- Norsk tollbeskyttelse av kraftfôr nedbygges med 30% over 3-4 år regnet fra når avtalen trer i kraft.
- Det tas ikke hensyn til utfallet av forhandlingene med EU om norsk medlemskap.

4.2 Slutninger

Maksimalpris på kraftfôr er sammensatt av følgende 3 elementer:

- verdensmarkedsprisen
- fraktkostnader
- toll (dagens avgift).

Henimot år 2000 vil utviklingen av maksimalprisen på kraftfôr i Norge være særlig påvirket av 2 forhold. Det ene er tollbeskyttelsen, som i år 2000 vil være redusert med 30% i forhold til den sats som er lagt til grunn ved forhandlingene, en nedbygging som sannsynligvis vil måtte skje gjennom reduksjon av målprisen. Det andre er verdensmarkedsprisen, som man regner med vil stige med omlag 20%.

Hvis VM-prisen stiger vil dette i seg selv (når norsk pris ligger fast) føre til en prosentuell reduksjon av grensevernet. Utviklingen av VM-prisen vil derfor være avgjørende for størrelsen på den reelle prisreduksjon. Hvis Norge ikke oppnår varige særordninger for korn og kornprodukter innen EU og Norge slutter seg til forhandlingsresultatet, vil prisen på sikt måtte nærme seg Cif-pris Stavanger + eventuelle administrasjonskostnader (avhengig av Statkorns rolle i framtiden) for varer som importeres fra andre EU-land. Da Norge vil måtte kreve en viss beskyttelse av norsk kornproduksjon, er dette siste ikke særlig sannsynlig. For import fra tredjeland som f.eks. USA og Canada vil vi ha tilnærmet full beskyttelse (kun regulert av GATT).

4.2.1 Prisutvikling for soyamel

Verdensmarkedets pris slik den framgår i figur 1. (kap. 2.3), inkluderer frakt og andre omkostninger levert Stavanger, i sum kr 1.774 pr. 1.7.93. Faktisk VM-pris kan antas å ligge i området 1.300 til 1.400 kr pr. tonn. Hvis en som et eksempel tar utgangspunkt i kr 1.300 pr. tonn, gir dette en kraftfôravgift (tollbeskyttelse) i størrelsesorden 217% (dagens pris på soyamel er 4601 kr/tonn, og avgiften 2827 kr/tonn).

Hvis det er prisene pr. 1.7.93 som er lagt til grunn i forhandlingene (noe det ikke er, beregningene følger en relativ kompleks modell basert på en gjennomsnittsbetraktning over år), så vil det ha til følge at tollbeskyttelsen skal reduseres til 152 % tilsvarende kr 1.980.

Prisen på soyamel ved salg til tilvirker ville da ha blitt ca. kr 3.750 pr. tonn tilsvarende 82% av prisen pr. 1.7.93. Regnet på proteinbasis vil en slik reduksjon i prisen føre til at prisen pr. kg protein reduseres med ca. 2 kroner fra dagens kr 10,50 til kr 8,50.

Hvis verdensmarkedets pris på soyamel derimot stiger med 20% som antatt, vil denne ligge i området kr 1.560 pr. tonn som igjen fører til at norsk tollbeskyttelse ikke behøver å ligge lavere enn kr 2.370 pr. tonn (152% av VM-pris). Dette gir en pris ved salg til tilvirker i området 4.400 kr pr. tonn mot dagens kr 4.601, altså en reduksjon lik ca. 4%. Pr. kg protein tilsvarer dette i størrelsesorden 40 - 50 øre pr. kg.

Selv om prisene brukt i dette eksempel ikke er de som faktisk vil bli lagt til grunn ved en gjennomføring av GATT-avtalen, så viser beregningene like fullt at resultatet av "Uruguayrunden" i seg sjøl ikke vil få dramatisk betydning for utviklingen av prisen på f.eks. soyamel. Imidlertid kan så skje at norske myndigheter velger å skrive ned prisene (importvernet) med 30% i begynnelsen av avtaleperioden, uavhengig av utviklingen på verdensmarkedet. Dette vil da kunne resultere i at norsk tollbeskyttelse i år 2000 vil ligge under avtalefestet maksimalverdi (152%) dersom VM-prisen stiger.

4.2.2 Prisutvikling for sildemel

Sildemel er etter hva en erfarer ikke spesifikt omtalt i forslaget til ny GATT-avtale. Imidlertid er det nevnt i kap. 3.2 at norske myndigheter synes å vurdere muligheten for å fjerne avgiften på kraftfôr av animalsk opprinnelse (herunder sildemel), men da fulgt av kvantumsmessige reguleringer for hvor mye som kan inngå i den enkelte blanding. Det har ikke vært mulig å få verifisert disse opplysningene, men hvis de medfører riktighet vil prisen på sildemel raskt kunne reduseres til et nivå lik prisen Cif Stavanger pluss Statkorns adm.kostnader.

For standard sildemel (fôrkvalitet, 71 % protein), ekskl. avgift og adm.kostnader, er prisen idag kr 3.680 pr. tonn. Inklusive avgifter og administrasjonskostnader er prisen på fôrmel ca. kr 7.400 pr. tonn. Dette betyr en redusert proteinpris fra kr. 10,40 til kr. 5,20 pr. kg protein, dvs. en dramatisk reduksjon.

4.3 Konklusjon

Det synes klart at resultatet av "Uruguayrunden" i GATT alene ikke innebærer noen dramatisk prisreduksjon på kraftfôr ved salg til norske tilvirkere. Heller ikke norske myndigheters forhandlinger om norsk tilslutning til EU, bør tillegges vesentlig betydning på kort sikt. Hvis Norge skulle bli medlem, så vil effekten av dette på norsk landbrukspolitikk høyst sannsynlig ikke gjøre seg gjeldende før etter år 2000.

Av avgjørende betydning for prisutviklingen på kraftfôr i åra framover er den til enhver tid førende landbrukspolitikk. Denne er igjen avhengig av konstellasjonen i Stortinget. Det later til å være bred politisk enighet om at norsk landbruk i en viss grad må skjermes for fri konkurranse på tvers av landgrensene, men når det gjelder på hvilket nivå grensevernet bør ligge, opphører samstemmigheten. Hva prisen på norsk korn og kraftfôr derfor vil være omkring år 2000, synes det umulig å ha noen formening om, det må overlates til framtiden å vise.

5. REFERANSER

- /1/ Statkorn, Handelsavd.
- /2/ Norsk organisasjon for bygdemøller og kornsiloe
- /3/ Hansen, K.N., spesialrådgiver Statkorn